

Četvrtak, 15 Mart 2007

Svedok SST7/19

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9:06 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilac protiv Ramuša Haradinaja i ostalih

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodo sekretar. Gospodine Di Fazio, pre nego što počnemo, da pređemo na privatnu sednicu za trenutak.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Di Fazio, da li ste spremni da nastavite sa ispitivanjem svedoka.

TUŽILAC DI FAZIO: Da, jesam.

SUDIJA ORIE: Pre nego što produžite, želeo bih da vas podsetim svedoče, da ste još uvek obavezani svečanom izjavom, koju ste dali na početku vašeg svedočenja. Izvolite nastavite, gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam, časni Sude. Možda, pre nego što produžim sa ispitivanjem, da li mogu da kažem, da je sa moje leve strane gospodin Phil Carney, koga sam propustio da predstavim juče i zbog toga se izvinjavam i gospodinu Carneyu i Pretresnom veću. Gospodin Carney je veoma iskusan advokat iz SAD i Tužilaštvo je veoma srećno što se on pridružuje timu. Mislio sam da bi bilo dobro da ga zvanično predstavim.

SUDIJA ORIE: Da. Hvala vam. Dobrodošli gospodine Carney.

TUŽILAC CARNEY: Hvala vam časni Sude. Meni je čast da budem ovde.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam časni Sude.

svedok: SST7/19

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC DI FAZIO – NASTAVAK

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Juče sam vam postavio neka pitanja o vašoj sestri S, i vi ste objasnili da su vašu kuću obilazili ovi ljudi i rekli ste nam kako vam je majka prepričala ceo događaj. Da li mogu da vas pitam sledeće: da li ste bili budni ili svesni toga da su neki ljudi u vašoj kući te noći, mada možda niste videli ko su oni i šta se događa?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Spavao sam u drugoj sobi sa svojom braćom i nisam video nikoga.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Narednog jutra kada ste se probudili, da li je sestra S. Bila u kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste je ponovo videli?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Posle nekog vremena ponovo su je doveli u kuću da nas poseti.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li možete da pomognete Pretesnom veću u pogledu vremenskog perioda kada se to odigralo. Kažete „posle nekog vremena“. Da li mislite na sate dane, nedelje, mesece? Da li možete da nam pomognete u tom smislu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: To je bilo otprilike nedelju dana kasnije, kada su je doveli u posetu. Bilo je toplo. Rekao bih da je možda bilo leto. Tako nešto.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A kako se ona vratila u vašu kuću? Na koji način se vratila u porodičnu kuću ovom prilikom?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Toger i još dva, tri vojnika su je doveli.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste vi to tada lično videli?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kako su bili obučeni, mislim na Togera i još dvojicu, trojicu vojnika?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bili su obučeni u crne uniforme sa oznakama OVK i bili su naoružani.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kada pokušate da se prisetite, koliko dugo su ovom prilikom ostali u vašoj kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Pa rekao bih između 20 minuta i pola sata. Koliko se sećam, nije bila u pitanju duga oseta.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A kako su oni došli u kuću? Da li su došli na konju ili pešice, ili su se služili nekim vozilom?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Došli su džipom. U pitanju je bio crni džip.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Da li ste ikada ranije videli taj crni džip?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nisam ga često viđao. Viđao sam ga povremeno, jer su se oni služili različitim automobilima. Nisam često viđao isti automobil.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Gde su ovom prilikom ljudi doveli vašu sestru? Gde su se nalazili tokom te posete? Da li su je uveli u kuću, ili su ostali u bašti ili su sedeli u kolima? Šta su tačno radili?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ova dvojica ili trojica drugih ostali su u blizini automobila a Toger je došao u dvorište sa mojom sestrom. Mi smo ga pozvali da uđe, ponudili smo nešto za piće, a on je ostao u kući za vreme posete.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je bio maskiran? Da li je nosio nešto na glavi?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, ne, ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Koliko ste dugo, otprilike, imali prilike da ga vidite? Da li svih dvadeset minuta ili pola sata, ili je možda bio u pitanju neki kraći period?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Svo vreme sam mogao da ga vidim.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste gu čuli kako govori?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste ga tada prvi put čuli kako govori?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Hvala vam. Da i ste imali priliku da razgovarate sa svojom sestrom S. Da li ste sa njom mogli da razgovarate nasamo, odnosno u trenutku kada Toger nije bio prisutan?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, ne, ne. Bila je sa njima. On je ušao na kratko, a onda je otišao.

Ispravka prevodioca: ona je na kratko ušla u kuću, a onda je otišla.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Da li je on prihvatio osveženje koje je vaša majka ponudila?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li se on predstavio?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li se sećate šta je rekao? Ako ne možete da se setite nemojte nam govoriti, ali ako možete, molim vas, ja bih to želeo da znam.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne sećam se tačno šta je rekao, ali mi nismo mogli da razgovaramo sa sestrom, onako kako smo žeeli, osim što smo razmenili nekoliko uobičajenih banalnih pitanja, kako si, i tako dalje. Tako da smo svo vreme bili svi zajedno prisutni.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. A kako je bila obučena vaša sestra?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bila je obučena u crnu OVK uniformu. Nosila je istu uniformu kao i oni.

TUŽILAC DI FAZIO: Da li možemo da svedoku predočimo dokazni predmet P9?

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pogledajte ovu oznaku koju vidite na ekranu. Da li ste je nekad videli ranije?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Šta je u pitanju?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: To je oznaka OVK, koju su svo vreme nosili tokom rata.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Juče i danas ste opisivali oznake na uniformama. Da li je to ona oznaka, koju ste vi videli na uniformama?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, da. To je ta ista.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Možemo sada da je sklonimo sa ekrana.

Da li je sestra objasnila porodici šta ona zapravo radi u OVK, zašto je obučena u crnu uniformu? Da li je imala priliku da vam pruži bilo kakvo objašnjenje?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, zato što je dobila naređenje da nam ništa ne kaže.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A otkud vi to znate? Kako vi znate da je ona dobila naređenje da vam ništa ne govori? Da li je to nešto što ste sami zaključili, ili ste dobili neka obaveštenja u tom pogledu? Nešto što vi znate pouzdano?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Na osnovu onoga što sam čuo od svoje majke, kada joj je postavljala pitanja, moja sestra je odgovorila, nemoj ništa da me pitaš, jer ne smem ništa da ti kažem o svemu ovome.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Znači ona je na kraju otišla. Da li je otišla zajedno sa Togerom i ostalim pripadnicima OVK u crnom džipu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Da li ste ponovo videli sestru S, posle ove prve posete u koju je ona došla kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Video sam je još jednom.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ponovo ću vas zamoliti, da pokušate da nam pružite neku predstavu o tome, koliko je vremena proteklo do te naredne posete, kada se ona ponovo vratila kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Verovatno nedelju dana, ili dve nedelje, posle prve posete.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pre nego što predemo na drugu posetu, želeo bih da znam sledeće: da li je vaša porodica mogla da pokuša da s njom stupi u dodir, ili otkrije šta se s njom događa? Da li se sećate da je porodica uložila takve napore? Ako se ne sećate, recite da se ne sećate.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Mislite da li smo mi stupili u kontakt sa sestrom, pošto ju je odveo Toger?

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da. U bilo koje vreme, od trenutka kada su je odveli. To znači obuhvata i prvu i drugu posetu, da li ste vi ili vaša porodica pokušali da otkrijete šta se dogodilo?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Hajde sada da se usredsredimo na ovu drugu posetu, kada se vaša sestra vratila. Ponovo ću vas pitati na koji način je došla do kuće?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Doveli su je. Doveo ju je Toger i još dva vojnika u posetu. Dvezli su se belim vozilom *Niva*.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li možete da se setite bilo čega neuobičajenog u vezi sa tim automobilom?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Pa jedino da je na kolima postojao vetrobran.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je automobil imao krov?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Imao je samo vetrobran. U pitanju je bila bela *Niva*, kabriolet sa pokretnim krovom.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Hvala vam. Kako su Toger i druga dvojica vojnika bili obučeni ovom prilikom?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bili su obučeni u crne uniforme sa oznakama OVK na njima.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li su bili naoružani?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Naravno.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, molim vas samo jedan trenutak.

(*Tužilaštvo se savetuje*)

TUŽILAC DI FAZIO: Da li možemo da na kratko pređemo na privatnu sednicu?

(*privatna sednica*)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretarko.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste nam da su Toger i vojnici došli kod vas kući u *Nivi* kabriolet. Da li je vaša sestra S. mogla ovom prilikom da proveđe neko vreme nasamo sa porodicom, ili su Toger i druga dva vojnika bili stalno prisutni?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Doveli su je u posetu i onda su se vratili nazad. Nisu ostali kod kuće. Bilo je oko 10 sati ujutru, koliko mogu da se setim, a ostala je sa nama oko dva ili tri sata.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li vam je rekla ili ste možda čuli, da je nekom drugom članu porodice rekla šta radi, čime se bavi, hoću da kažem šta radi u OVK?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, jer joj je Toger naredio da ne pominje ništa, šta se tamo dešava. U protivnom joj je zapretio da bi imala problema.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Molim vas da ponovo kažete Pretesnom veću, kako vi to znate? Otkud vi znate da je Toger izdao ovakvo naređenje? Sačekajte samo trenutak, pre nego što odgovorite.

SUDIJA ORIE: Gospodin Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ustajem kako bih uložio prigovor, da je reč o iskazu iz druge ruke. Ovo je moj stalni prigovor. Ja razumem šta je odluka Pretresnog veća i jasno mi je da

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

Pretresno veće brine o tome, da se ne prekida tok ispitivanja, tako da je ovo jedan prigovor koji stalno stoji.

SUDIJA ORIE: Da, mi smo to primili k znanju kao činjenicu još juče. Nema potrebe da se to ponavlja. To se podrazumeva da vi gospodine Guy-Smith ulažete prigovor na sva pitanja, na koja se od svedoka dobija odgovor iz druge ruke. Prigovor se odbija. Gospodine di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vi ste ranije dali iskaz, da joj je Toger naložio da ne pominje ništa o tome šta se dešava jer „u protivnom joj je zapretio da bi imala problema“. Ono što bih ja želeo da znam, je kako vi to znate, šta je vaš izvor informacija, zašto vi to tvrdite?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Pa ja to znam, jer kad smo bili sa sestrom i kad ju je mama pitala kako si i šta tamo radiš, ona je odgovorila mojoj majci, „nemoj da me pitaš takve stvari, jer ja na to ne mogu da ti odgovorim“.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, možemo li malo dublje da ispitamo ovo, jer je ovo polovičan odgovor na vaše pitanje. Mogu li da vas pitam, vi ste ranije naveli da je Toger naredio nešto vašoj sestri, a onda vas je gospodin Di Fazio pitao kako vi to znate, a vi ste onda rekli kad ju je mama pitala kako si i šta tamo radiš, ona je odgovorila mojoj majci, „nemoj da me pitaš takve stvari, jer ja na to ne mogu da ti odgovorim“. To samo po sebi nije razlog, na osnovu koga biste zaključili da je vaša sestra dobila naređenje, niti to ukazuje na to ko joj je dao naređenje. Da li je ona prosto odgovorila, nemoj da me pitaš o stvarima na koje ne mogu da odgovorim, ili je konkretnije navela ko joj je rekao, da ne sme da razgovara o tome, i da prema tome ona nije svojom voljom odbila da odgovara, već joj je neko dao naređenje i ko joj je dao naređenje, da o ovim stvarima ne razgovara.

SVEDOK 19: To je tačno.

SUDIJA ORIE: A šta je tačno? Ja pokušavam da utvrdim šta je vaša sestra rekla. Da li je rekla „ne postavljam pitanja, ne mogu da odgovorim na njih“ ili je konkretno rekla da joj je to naređeno i ako jeste, ko joj je to naredio da o tim stvarima ni sa kim ne razgovara? Šta je vaša sestra rekla?

SVEDOK 19: Moja sestra je rekla mami, ne pitaj me ništa o tome, čime se bavim, jer se plašim da ti kažem. Plašim se da će mi se nešto loše desiti ako ti kažem.

SUDIJA ORIE: Dakle, ona nije rekla kako ste vi ranije rekli, da joj je Toger naložio da ništa ne govori, već je rekla, nemoj da me pitaš, jer će se to loše završiti po mene. Da li sam ispravno razumeo šta ste rekli?

SVEDOK 19: Ona nije eksplisitno rekla, da joj je Toger to rekao. Ona je rekla ono što sam vam rekao, dakle da ne može o tome da govori.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite, gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, upravo čitam transkript.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam što ste to razjasnili.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Molim.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste, kada su je doveli ... izvinjavam se što se vraćam na to, da kada su je doveli u kuću, Toger i drugi u automobilu *Niva*, da li su ti ljudi bili naoružani?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kada je vaša sestra bila u kući tokom ta dva ili tri sata sa vašom porodicom, da li je ona bila naoružana?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne. Bila je obučena u uniformu, u crnu uniformu OVK, imala je lisice na rukama.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li mislite da je imala lisice na rukama ili je imala lisice pri sebi?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Imala je lisice, ali ne na rukama, već zakačene za opasač.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Ali osim tih lisica da li je imala neko oružje? Da li je imala bilo kakvo oružje, ili ručne bombe? Bilo kakvu vrstu oružja osim tih lisica?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, nije imala ništa drugo. Imala je samo te lisice i uniformu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ispričajte sudijama kako se ona držala, kako se osećala, kako vam se činilo? Dali je delovala srećno?

ADVOKAT GUY-SMITH: Prigovor, sugestivno pitanje.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Možda drugi deo pitanja nije ispravno postavljen, ali ću postaviti prvi deo ponovo.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Recite Pretresnom veću, kako je ona izgledala kada je došla kući i boravila tokom ta dva ili tri sata?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne znam kako da to kažem. Kad je reč o tome kako nam se obraćala, ona je govorila kao i obično. A čak i ako je nešto grozno bila videla, ona se pravila kao da je sve u redu. Nije nam stavila do znanja da li je srećna ili nesrećna.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je u bilo kom trenutku pomenula da želi da stупи u redove OVK? Da li vam je to poznato?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Znam da je rekla, postala sam pripadnica OVK, da joj je Toger nadređeni, neka vrsta komandanta i da će poštovati njegova naređenja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. No, osim toga i osim toga što je izjavila tokom te posete, da li je bilo kada vama ili bilo kom članu vaše porodice bilo kada ranije rekla, da želi da stупи u redove OVK?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Koliko je vama poznato, da li je bilo koji član vaše porodice bilo kada izrazio želju da stупи u redove OVK?

ADVOKAT GUY-SMITH: Prigovor. U čemu je relevantnost ovog pitanja?

SUDIJA ORIE: Odbija se.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Molim da odgovorite na pitanje.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Znam da je Toger rekao, da ona mora da postane pripadnik OVK i ona je to i postala, ali se ne sećam da je bilo koji član moje porodice njoj rekao da treba da postane član OVK.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ulažem prigovor, zato što su članovi porodice relativno mladi. Prigovor se odnosi na relevantnost.

SUDIJA ORIE: Kada kažete „članovi porodice“ to je širok pojam. Vi ste uložili prigovor, a ja sam ga odbio.

TUŽILAC DI FAZIO: Zadovoljan sam što...

SUDIJA ORIE: Samo da vidim. Želim da vam na nešto drugo skrenem pažnju, gospodine Di Fazio. Svedok nije odgovorio na vaše pitanje, pa bi najpre trebalo da pokušamo da dobijemo taj odgovor od svedoka.

TUŽILAC DI FAZIO: Da, razjasniću to.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ja vas ne pitam da li je neki član vaše porodice rekao vašoj sestri S. da se pridruži OVK, već vas pitam da li je bilo koji član vaše porodice, posebno neko od vaše starije braće ili sestara, da li je bilo ko od njih izrazio želju da stupi u redove OVK? To je moje pitanje.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, nisu želeli da se pridruže, jer su se naravno plašili.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Rekli ste da je vaša sestra tom prilikom ostala kod kuće nekih dva, tri sata.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Tokom druge posete. Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Sad i govorim o drugoj poseti. I kako je na kraju otišla?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Popodne moj brat ju je otpratio do mesta gde je trebalo da ode.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, zaboravio sam da isključim mikrofon kada je svedok odgovarao na pitanje. Vidim da vi to isto činite.

TUŽILAC DI FAZIO: Izvinjavam se časni Sude. Pazio sam na to.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Interesuje me kako se zove taj vaš brat pa zbog toga treba da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste znali gde vaš brat odlazi sa vašom sestrom S?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Moja sestra je dobila naređenje da se vrati u bazu, gde je i ranije bila.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste znali gde se nalazi ta baza?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Imo jedno mesto koje se zove Irznić/Irzniq. To je selo ili gradić. Zove se Rznić/Irzniq.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Koliko je otprilike to mesto udaljeno od vašeg sela? Koliko je kilometara udaljeno?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Verovatno četiri ili pet kilometara.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, molim da sazname, kako to da svedok zna da je dato naređenje da se vrati?

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Hvala časni Sude. Zaista je potrebno da se to razjasni.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste Pretresnom veću da je vaša sestra dobila naređenje da se vrati u bazu. Interesuje me na osnovu čega to kažete?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Kada je došla tog jutra da nas poseti, rekla je da joj je Toger rekao, da se vrati u bazu gde je dotad bila.

SUDIJA ORIE: S obzirom na prethodni odgovor, vi kažete da vam je ona rekla da joj je „Toger naredio da se vrati“. Da li je ona upotrebila te reči, da li je konkretno navela ime osobe koja joj je rekla da se vrati, ili je rekla, rečeno mi je da se vratim? Želim da tačno razumem odgovor koji ste dali.

SVEDOK 19: Pomenula je Togera, u smislu da joj je on rekao da mora da se vrati u određeno vreme.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Izvolite nastavite, gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: I kada je otišla, u kom pravcu je krenula? Rekli ste da je bila s vašim bratom. U kom pravcu su se uputili?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: U pravcu Rznića/Irzniq. To je mesto gde je trebalo da se vrati.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste tog dana videli neke vojнике i nakon što su oni krenuli u pravcu Rznića/Irzniq?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, video sam dva ili tri vojnika. Oni su došli u automobilu marke *Niva*, koji je imao samo vetrobran. Pitali su nas, gde vam je sestra. Mi smo im rekli da je krenula nazad, ka mestu gde joj je rečeno, da je trebalo da se vrati. I oni su otišli velikom brzinom.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste prepoznali bilo kog od tih vojnika koji su bili u automobilu marke *Niva*?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Prepoznao sam jednog vojnika. To je bio Toger s još jednim ili dva vojnika. Pitao je gde vam je sestra i mi smo im rekli da je naš brat otišao sa njom, da je otprati i oni su odmah nakon toga otišli.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Ispričali ste nam kako ste dva puta videli Togera toga dana. Dakle, kada je dopratio vašu sestru do vaše kuće i kada se kasnije vratio. Da li ste ga tog dana čuli da je nešto govorio? Da li ste čuli njegov glas, to me interesuje?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Bio sam sa majkom i mlađim bratom. Bili smo izvan kuće u bašti. Mislim da je između nas bila udaljenost tri, četiri metra. Rekli smo mu da je naša sestra otišla i on je odmah krenuo dalje. Nije ostao i čekao.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. A ranije tog dana, kada je vaša sestra došla, da li ste tada čuli njegov glas? Da li ste čuli da je nešto rekao?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Prisećajući se tih događaja, znam da je prošlo dosta vremena od tada, ali, koliko ste ukupno vremena proveli gledajući ga? Rekli ste da ste ga videli, kada je došao sa vašom sestrom i kasnije kada se vratio i raspitivao o vašoj sestri nakon što je otišla? Dakle imajući na umu te dve situacije? Koliko dugo ste imali prilike da ga gledate?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nakon te dve situacije, veoma često sam ga viđao.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Mislim da me niste razumeli. Ponoviću pitanje. Ja vas ne pitam o nekim drugim situacijama, već samo za taj dan kada se vaša sestra S. vratila kući. U redu? Dakle, tog dana, samo tog dana, koliko dugo ...?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Izvinjavam se.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Nema problema. Dakle, tog dana, koliko dugo ste videli Togera, imajući na umu i kada je on prvi put došao tog dana i kasnije, kada se vratio raspitujući se o vašoj sestri?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Kada je drugi put došao tražeći moju sestru, a moja sestra je već bila otišla, tada sam ga poslednji put video.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Da li ste ikada ponovo videli svoju sestru S?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dakle, kada je otišla pešice sa vašim bratom, vi je nikada kasnije niste videli. Da li je bilo koji član vaše porodice nju bilo kada kasnije ponovo video?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Od trenutka kada je otišla, niko od nas je više nikada nije video.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Možda ste nam ovo već rekli, ali bih želeo da vas ponovo pitam: koliko je tada imala godina?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Dvadeset tri, ili 24.

TUŽILAC DI FAZIO: Želeo bih da svedoku pokažemo... prepostavljam da se ova slika neće javno emitovati. Dakle, želim da se svedoku sada predoči po Pravilu 65, 685, molim.

SUDIJA ORIE: To će biti dokazni predmet?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P16, označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ko su ovi ljudi?

(...)(*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)(...)

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite gospodine Di Fazio.

TUŽILAC DI FAZIO: U redu.

SUDIJA ORIE: Mislim da je trebalo da uputite svedoka da ne kaže to.

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Shvatam. Propustio sam to i izvinjavam se.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je tako vaša sestra S. izgledala kada ste je poslednji put videli? Da li je imala kosu te dužine i da li je bila približno te starosti?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, njena kosa je bila te dužine i tako je izgledala. Ne znam da li je imala baš imala isto toliko godina kao na ovoj slici, ali tako je izgledala.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala. Časni Sude, molim da se fotografija uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Vidim da nema prigovora, te se stoga prihvata.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vaša porodica je nastavila da živi u vašoj kući u selu, nakon što je vaša sestra S. otišla u Rznić/Irzniq?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vaša majka je i dalje živela u toj kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ona je bila ranjena, vratila se iz bolnice. Da li je mogla da se kreće, ili se još uvek oporavljala od dobijene povrede?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Juče ste govorili o tome da su dolazili vojnici OVK u vašu kuću i tražili oružje. Nakon što ste poslednji put videli svoju sestru S, da li je bilo još takvih poseta?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nakon što je moja sestra, koju više nikad nismo videli, otišla, prošlo je dosta vremena pre nego što smo ponovo počeli da imamo takve posete.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Recite Pretresnom veću, šta se dešavalо tokom tih poseta. I molim vas da saslušate moje pitanje. Interesuje me sledeće: ko je tada dolazio, šta su nosili, kakvu odeću su imali za vreme poseta, i koliko često su vas posećivali?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Dešavalо se da dolaze tri, četiri puta nedeljno. Nekad svaka dva dana, a nekad samo jedanput nedeljno. Rekao bih da su te posete bile česte.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Ko je dolazio?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Poznavao sam jednog od njih. To je bio Toger. Ostali su nosili maske i Toger je imao masku, ali ju je bio podigao, tako da sam mogao da mu vidim lice i prepoznao sam ga.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Postaviću vam pitanja konkretno o Togeru. Ali sada najpre želim da vas uopšteno pitam o tim posetama za koje kažete da su bile relativno česte. Da li je Toger uvek bio sa tim ljudima, ili je ponekad bio s njima, ili jednom ili dvaput? Možete li nam reći kako je to bilo?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ja sam ga viđao, samo kada mu je maska bila podignuta na vrh glave. Druge nisam mogao da prepoznam, jer su uvek imali lice pokriveno maskom. Bio sam veoma mlad, i bio sam uplašen. Bojao sam se da previše obraćam pažnju.

ADVOKAT GUY-SMITH: Primedba: ovo nije odgovor na pitanje. Želim da se ovo izbaci iz transkripta.

TUŽILAC DI FAZIO: Nisam siguran šta branilac želi da kaže.

SUDIJA ORIE: Samo da vidim da li ja razumem. Mislim da gospodin Guy-Smith kaže da to nije odgovor na pitanje; stoga treba da bude izbrisano iz transkripta i da se kasnije ne uzme u obzir.

ADVOKAT GUY-SMITH: To je tačno. Specijalno se odnosi na učestalost poseta.

SUDIJA ORIE: Da. Dozvolite da ponovo pročitam. Vi kažete da govorite o učestalosti poseta, ali to je već bilo u prethodnom odgovoru, gospodine Guy-Smith, ili ja grešim? Dozvolite samo...

ADVOKAT GUY-SMITH: Koliko ja vidim u transkriptu pitanje koje počinje u redu 9: "Postaviću vam pitanja konkretno o Togeru. Ali sada najpre želim da vas uopšteno pitam o tim posetama za koje kažete da su bile relativno česte. " A u odgovoru se samo govorи koliko su često ti ljudi dolazili uopšte. Njegov odgovor nema veze s postavljenim pitanjem.

SUDIJA ORIE: Da. Ipak to nećemo brisati iz zapisnika. Ako čak i nije pravi odgovor na pitanje, to odgovara nekim pitanjima koja bih ja imao u tom pogledu, na neke stvari koje mene zanimaju. Ja bih htio da postavim pitanje svedoku o tome, pošto se sada bavimo tom temom, i to će odmah i da učinim. Kažete da su posle izvesnog perioda posle odvođenja vaše sestre ti ljudi ponovo počeli da dolaze i vi ste nam rekli koliko često su dolazili. Možete li nam reći pre toga, koliko dugo je trajao taj period, kada više niko nije dolazio, posle odlaska vaše sestre? Da li je to bila nedelja dana, ili mesec dana ili tri meseca, godina dana? Da li možete malo preciznije da nam kažete?

SVEDOK 19: Verovatno mesec dana. Nisam baš siguran, koliko je prošlo do onog vremena kad su ponovo počeli da dolaze dva puta ili tri put dnevno, tačnije noću.

SUDIJA ORIE: Ali nisam vas to pitao. Rekli ste da nakon što je vaša sestra otišla, tokom izvesnog perioda vremena nije bilo poseta, koliko se ja sećam. Dozvolite da proverim. Pročitaću vaš odgovor. Želeo bih da znam ...

SVEDOK 19: Mesec dana, otprilike.

SUDIJA ORIE: Dakle posle mesec dana ponovo su počeli da dolaze?

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam, otprilike mesec dana je prošlo, pre no što su posete ponovo postale učestale.

SUDIJA ORIE: Da. Prvo će ponovo pročitati odgovor koji ste dali na jedno od prethodnih pitanja. Rekli ste: "Nakon što je moja sestra koju više nikad nismo videli otišla, prošlo je dosta vremena pre nego što smo ponovo počeli da imamo takve posete". Ja sam shvatio da tokom tog perioda uopšte nije bilo poseta. Da li je to tačno?

SVEDOK 19: Taj period, kada niko nije dolazio, trajao je otprilike mesec dana.

SUDIJA ORIE: I rekli ste da su ponovo počeli da dolaze. Da li su u početku to bile manje česte posete, koje su kasnije postajale češće?

SVEDOK 19: Posete su postepeno postajale sve učestalije.

SUDIJA ORIE: Znači jedno vreme, mesec dana, niko nije dolazio, a onda su dolazili, ali ne često. Posle koliko vremena su ponovo postale učestale?

SVEDOK 19: Počeli su da dolaze vrlo često jedno dva ili tri meseca kasnije.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, vaš zahtev je odbijen.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se što sam tražio da se to izbriše iz zapisnika. To je nekada bila praksa. Ja i dalje ostajem pri svom prigovoru. Neću tražiti da se više išta briše iz zapisnika, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: U redu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Rekli ste nam već koliko su učestale bile te posete i čuli smo vaš odgovor. Sad bih htio da vas pitam nešto drugo. Kad god bi ti ljudi dolazili, da li su oni bili naoružani?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Jesu. Svaki put kad su dolazili bili su naoružani.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li su svi ili samo neki od njih bili u uniformi? Ako jesu, u kakvoj uniformi?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Mnogo puta sam ih video u crnim uniformama. Većina njih, skoro svakog puta, je bila u crnim uniformama.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A da li su te uniforme imale oznake koje sam vam ranije pokazao?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, imale su.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pitaću vas nešto o vašoj majci, ali ne odmah. Sad govorim o periodu između poslednjeg trenutka, kada ste videli svoju sestru S. i nečega što se desilo vašoj majci. Govorim o tom periodu. Rekli ste, da su u tom periodu dolazili ti ljudi i rekli ste koliko često. Kad su oni dolazili, da li ste ikada videli Togera ili Togerija? Ne

pitam vas ništa u vezi s vašom majkom. Govorim samo o tim čestim posetama, koje ste pominjali. Da li ste ikada videli Togerija ili ne?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bilo je prilika kada ga nisam viđao i bilo je drugih prilika kada sam ga viđao.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: A kada bi ti ljudi dolazili u vašu kuću, da li su bili maskirani ili ne? Govorim o onom periodu kada su posete bile učestale.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bili su maskirani.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ukoliko su tokom tih učestalih poseta ljudi bili maskirani, kako ste onda videli Togera?

SUDIJA HOEPFEL: Mislim da je svedok već odgovorio na to pitanje. Rekao nam je, da je maska ponekad bila podignuta.

TUŽILAC DI FAZIO: Hteo bih da sve bude jasno.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Čuli ste šta je rekao sudija. Vi ste nam ispričali...

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Dolazili su ti ljudi. Ponekad je među njima bio Toger. Takođe ste rekli, da se sećate da je maska na njegovom licu ponekad bila podignuta. U tim prilikama kada su ti ljudi dolazili i kada je Toger bio među njima i kada mu je maska bila podignuta, da li su to te prilike kada ste mu videli lice?

ADVOKAT GUY-SMITH: Moram da uložim prigovor na oblik pitanja.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mora biti moguće da se ova informacija dobije od svedoka na neki adekvatniji način. Ne prigovaram da se od njega dobije ta informacija.

SUDIJA ORIE: Čini mi se, da je ovo pitanje postavljeno svedoku tri puta. Rekli ste da ste videli Togera ili Togerija u trenucima, kada mu je maska na licu bila dignuta i da ste mogli da vidite njegovo lice. Da li možete da nam kažete da li je tako bilo svaki put, kada je on dolazio u vašu kuću?

SVEDOK 19: Ne, ne. Vrlo retko. Kada je bio veliki problem s mojom porodicom, on bi onda digao masku sa lica, ali to se dešavalо retko.

SUDIJA ORIE: A, ako ne bi svukao masku s lica, kako ste znali da je Toger bio među njima?

SVEDOK 19: Kada mu maska nije bila svučena, onda nisam ni mogao da znam da li je to on ili ne.

SUDIJA ORIE: Znači, kad kažete da je on bio među tim ljudima koji su dolazili, u onim prilikama kad kažete da je svlačio masku, znali ste da je to on, a u onim prilikama kada su svi bili maskirani, niste mogli da znate da li je on među njima ili ne? Da li ste to rekli?

SVEDOK 19: Moguće je da je on bio među njima, ali ja to ne bih mogao da znam, ukoliko ne bi digao masku. Ja sam bio mali i plašio sam se. To se sve dešavalo noću.

SUDIJA ORIE: Da li se ikad dešavalo da niste mogli da mu vidite lice, ali biste čuli glas po kome biste ga prepoznali?

SVEDOK 19: Glas mi je bio poznat, ali vam ne mogu reći, da je to bio on. Nisam sasvim siguran.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam. Hvala vam, časni Sude. Time je ta tema obrađena. Mislim...

(...)(*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)(...)

(privatna sednica)

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio. Dobijam francuski prevod na kanalu 4. Izvinjavam se. Izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam, časni Sude.

(...)(*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)(...)

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Posle nekog vremena, možda posle tri ili četiri meseca...

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, pokušali smo da vam objasnimo, zašto smo prešli na privatnu sednicu.

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Ne mislim da to može da ga identifikuje.

SUDIJA ORIE: Ovo će biti izbrisano.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam časni Sude. U redu.

SUDIJA ORIE: Da li razumete šta mislim?

TUŽILAC DI FAZIO: Razumem. Nisam mislio da bi to moglo da izazove problem, ali iz predostrožnosti, možda je bolje, da na kratko pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Želeo bih da vam postavim vrlo kratka pitanja u vezi sa putovanjem. Recite Pretresnom veću, kojim putem ste krenuli kako biste iz vašeg sela stigli u Glođan/Gllogjan da biste to istražili.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Išli smo prema Rzniču/Irzniq – to je ime sela – i išli smo planinskim putem. Kada smo došli tamo, naišli smo na tri ili četiri vojnika i oni su nas pitali, gde idete, i rekli smo im da smo čuli da je tu zatvor i ...

(...)(Izbrisano po nalogu Pretresnog veća) (...)

I onda smo odlučili da se vratimo kući. I tako smo i uradili.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO: Možemo li svedoku da predočimo dokazni predmet P10. Hvala. Da li možemo da se fokusiramo na centar mape, severno od jezera. Tako je,upravo sam na to mesto mislio. Zamolio bih pomoći poslužitelja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Svedoče, ovo je čudo savremene tehnologije. Pored ekrana nalazi se olovka i dodirujući ekran, nemojte to još da radite, ali ako olovkom dodirnete ekran, možete da naznačite kojim ste putem išli. Možete li da pokažete Pretresnom

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

veću, kojim ste putem išli i da to označite tom specijalnom crvenom olovkom. Dovoljno je da dodirnete ekran olovkom i tako ćete pokazati Sudijama kojim putem ste otišli u Glođan/Gllogjan?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Izvinite, samo da najpre pronađem gde je moje selo na karti.

SUDIJA HOEPFEL: Možda bismo mogli da još malo uvećamo kartu?

TUŽILAC DI FAZIO: Da. Hvala vam časni Sude. To bi moglo da pomogne. Da li bismo mogli da još više uvećamo ovu kartu? Sada je malo prevelika.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pre svega, da li vidite jezero prikazano na karti?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pogledajte u okolini jezera. Mislim da ćete moći da utvrdite gde je vaše selo. Malo iznad jezera.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Mogu da vidim dva sela ovde, gornje i donje.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ako pogledate sa leve strane, mislim da ćete videti Rznić/Irzniq. Znači, označite to mesto na karti služeći se čarobnom olovkom i pokažite Pretresnom veću, kojim putem ste krenuli kako biste stigli do Glođana/Gllogjan.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ovo je otprilike smer kojim smo se zaputili od Donjeg Ratiša/Ratishi i Ultë do Gornjeg Ratiša/Ratis e Eperme, ali ne mogu da nađem gde je Rznić/Irzniq. Ne vidim ga na karti.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pogledajte sa leve strane slike koju vidite. Pogledajte ulevo. Mislim da ćete ugledati Rznić/Irzniq.

TUŽILAC DI FAZIO: Ukoliko nema prigovora, mogu li da pridem svedoku i da mu pokažem...

SUDIJA ORIE: Ono što meni predstavlja problem, je da do sada nikada nisam čuo slovo R u nazivu ovog sela, pa bih pre svega želeo da potvrdimo da li je vaša prepostavka tačna.

ADVOKAT EMMERSON: Da li bi svedok mogao za trenutak da skine slušalice?

SUDIJA ORIE: Da. Svedoče 19, budite ljubazni pa skinite na trenutak slušalice.

SVEDOK 19: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Ovo je jednostavno geografsko pitanje. Možda bi to moglo da spreči zbrku ubuduće. Postoji mesto koje se zove Isnić/Istinic sa slovom s, koje se nalazi

severno od mesta koje gledamo na ovoj karti. Ono se ne vidi na ovoj karti. Ono je više na severu. Osim toga postoji mesto Irzniq, koje na srpskom počinje sa R, Rznić, a na albanskom počinje sa slovom I, ali naglasak je na tom 'znić/zniq'. Tako...

SUDIJA ORIE: Onda se postavlja pitanje da li na karti možemo da pronađemo kao Rznić ili kao Irzniq, pod albanskim ili srpskim nazivom. Kada sam ja čuo reč, ona nije počinjala slovom R. To je razumljivo kada pogledate kako se albanski piše ime ovog sela.

ADVOKAT EMMERSON: Ono što ja pokušavam da objasnim jeste da su Rznić i Irzniq zapravo srpski i albanski naziv za selo, koje vidimo na karti, ali takođe postoji i selo Isnić/Istnic ...

SUDIJA ORIE: Da. . .

ADVOKAT EMMERSON: Koje se lako može pomešati sa ovim i koje se nalazi nešto severnije. To je mesto koje sam ja pomenuo u svojoj uvodnoj reči.

SUDIJA ORIE: Da. Istovremeno svedok kaže da se zaputio u Glođane/Gllogjan. Ako nije na mapi, čak i na nekoj većoj mapi, naravno da se tu ne može videti najkraći put za Glođane/Gllogjan.

ADVOKAT EMMERSON: Ja se namerno uzdržavam od toga da iznosim bilo kakav komentar na iskaz ovog svedoka. To će ostaviti drugima.

SUDIJA ORIE: Razumem. Molio bih svedoka da ponovo stavi slušalice. Svedoče, malo smo zbumjeni nazivima sela. Vi ste ranije rekli i to mogu da pronađem u transkriptu

SVEDOK 19: Ovde imate reči velikim slovima G i D, što se odnosi na gornji "e Eperme" na albanskem i Donji ili "Poshtmë" na albanskom.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, ali to nije ono što nas muči. Samo da pogledam gde bi to moglo da bude.

SVEDOK 19: Mogu li da objasnim svojim rečima kojim smo putem išli?

SUDIJA ORIE: Najpre, molim vas sačekajte i odgovorite na moje pitanje. Ranije ste rekli „ne mogu da nađem gde je Irzniq“. Tako piše u transkriptu. E sad, mi vidimo na ekranu selo koje se zove Rznić, a to bi trebalo da bude. . .

SVEDOK 19: Da, Rznić, vidim ga sada.

SUDIJA ORIE: A da li je to isto selo, samo je napisano na drugačiji način, selo koje ste ranije nazvali Irzniq?

SVEDOK 19: Da.

SUDIJA ORIE: Da. u redu.

SVEDOK 19: Zove se Irzniq, a ovde piše Rznić, a u pitanju je isto selo.

SUDIJA ORIE: U redu. Sad je to jasno. Onda vas sada molim da objasnite kojim ste putem krenuli kada ste se zaputili u Glođane/Gllogjan. Možete da se poslužite olovkom pošto ste sada otkrili gde se nalazi Rznić/Irzniq na karti.

SVEDOK 19: Ratishi i Ultë je onaj Ratiš ispred koga piše D, ili G, jer postoje dva dela sela Ratiš.

SUDIJA ORIE: Da li možete da nam dalje označite na karti kako ste išli putem, ili vam je to isuviše teško?

SVEDOK 19: Izvinite, ali želeo bih da znam da li je Ratis e Eperme/Gornji Ratiš označen sa G ili sa D?

SUDIJA ORIE: Ja to ne mogu da vam kažem, ali da li postoji bilo kakav prigovor da gospodin Di Fazio pomogne svedoku, barem za početak?

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, s obzirom na to sa koliko vremena raspolažemo u ovom predmetu, mislim da sam obavio sve što sam želeo u pogledu ove teme. Mislim da možemo da idemo dalje. Nema potrebe da se bavimo ovim.

SUDIJA ORIE: Onda prepostavljam da nećete predložiti ni za usvajanje ovu kartu?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne, ne.

SUDIJA ORIE: Ona još nije dobila broj, prema tome izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ranije se u svom svedočenju pomenuli sestru M. Da li je ona nastavila da živi sa vašom porodicom?

(...)(*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*)(...)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Da, da. Kada je moja sestra odvedena, ona je nastavila da živi s nama, sve do dana kada je nestala.

TUŽILAC DI FAZIO: Mislim da moramo da predemo na privatnu sednicu, ako časni Sud dozvoljava.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

TUŽILAC DI FAZIO: U redu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kako su došli do kuće?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Te noći smo mi spavalj, oko 10: 30, kada su oni pristigli. Dok sam spavao, vrata su razvaljena. Oni su provalili u kuću, nosili su maske i u rukama su nosili baterije. Rekli su nam da ustanemo i sve su nas postrojili uza zid.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO: Uz dopuštenje časnog Suda, svedoku bih želeo da predočim neke slike. Možemo li da svedoku pokažemo...

SUDIJA ORIE: Da li će biti predloženo da se ove slike uvrste u spis pod pečatom?

TUŽILAC DI FAZIO: Da, one bi mogle da identifikuju svedoka, pa prema tome...

SUDIJA ORIE: Prema tome ne bi smeće da se vide na ekranu.

TUŽILAC DI FAZIO: Tačno.

SUDIJA ORIE: U vezi sa fotografijom koju ste ranije prikazali, vi niste tražili da bude uvedena u spis pod pečatom, ali s obzirom na iskaz svedoka i na sadržinu fotografije ,ovo je prihvaćeno pod pečatom.

TUŽILAC DI FAZIO: Da.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Zahvalan sam časnom Sudu. Žao mi je što sam to prevideo. Svakako bih želeo da se uvrsti u spis pod pečatom. Pre svega, molim da se svedoku pokaže 1187 po Pravilu 65 ter.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, to će biti broj...?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P17, označen za identifikaciju i pod pečatom.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

TUŽILAC DI FAZIO: To nije slika koju sam želeo.

SVEDOK 19: Ne, to nije ta slika.

TUŽILAC DI FAZIO: Molim vas da za sada ništa ne komentarišete.

sekretar: Izvinjavam se. To je moja greška.

TUŽILAC DI FAZIO: Ja sam veoma zahvalan za svu pomoć koju mi je Sekretarijat jutros ukazao. Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Svedoče, molim vas da pogledate ovo mesto. Sada je u ruševinama, ali da li prepoznajete ovu zgradu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, predlažem da se ova slika uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Prepostavljam da nema prigovora? Usvaja se pod pečatom.

TUŽILAC DI FAZIO: Kako bih pomogao Sekretarijatu, pošto nameravam da pokažem niz slika ove zgrade i želeo bih da to uradim što brže mogu, da zamolim svedoka da ih identificuje, pa bih mu onda postavio neka pitanja. Molim da se svedoku pokaže 1181 po Pravilu 65 ter.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li prepoznajete ovo mesto?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, prepoznam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Recite nam šta je to?

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, koji će ovo biti broj?

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet P18.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Svedoče, molim vas da konačno potvrdite, da li prepoznajete ovu zgradu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, prepoznam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. A šta je to? Da li je to vaša kuća?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu. Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO: Predlažem da se ovo uvrsti u spise.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne ulažemo prigovor. Ali bih zamolio Tužilaštvo da se uzdrži od sugestivnih pitanja.

SUDIJA ORIE: Da, da.

TUŽILAC DI FAZIO: Ja znam da je to bilo sugestivno, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ovo je bilo sugestivno pitanje, gospodine Guy-Smith, ali šta je vaša argumentacija protiv sugerisanja? Da li vi pod tim podrazumevate da se svedoku nešto predočava što se on sam ne bi setio, a onda se formuliše pitanje na takav način da ga vodite do određenog odgovora. Da budemo sasvim iskreni. Mnoga pitanja, naravno, jesu sugestivna. Ukoliko biste eliminisali sva sugestivna pitanja, onda bi bilo potrebno 200 posto više vremena za ispitivanje svakog svedoka. E sad, da biste uložili prigovor da je pitanje sugestivno, ne znam da li ćete se vi s time složiti, to ćemo čuti od vas, ali recimo, da prepostavimo, da ovo jeste njegova kuća, pokažete vlasniku kuće tu sliku, pitate ga da li je ovo vaša kuća, a on na to kaže, o pa to mi još uvek nije palo na um. Razmislimo da li postoji argumentacija protiv sugestivnih pitanja i da ograničimo ulaganje prigovora samo na one situacije, kada zaista postoji valjana argumentacija u pogledu toga da to utiče na svedoka. Naravno, ako vi meni kažete, ovo nije njegova kuća, mi ćemo to saslušati. Ali kolikogod

sugestivno bilo to pitanje, ovo je zaista poslednje pitanje, na koje bih uložio prigovor kao na sugestivno pitanje.

ADVOKAT GUY-SMITH: Zahvaljujem se Pretresnom veću za primedbe i načelno se slažem sa Pretresnim većem u vezi sa konkretnim pitanjem. Međutim, ukoliko se prouči transkript do sada, vidi se da postoji veliki broj sugestivnih pitanja. To je prosto jedna navika prilikom ispitivanja svedoka, koja mene prilično zabrinjava. Ja sam saglasan s vašim komentarom na ovo konkretno pitanje, da ono jeste bilo sugestivno, i vaše objašnjenje u pogledu prigovora koji sam ja na to uložio. Međutim ovo postaje čitava navika i to je ono što mene brine. Mislim da Pretresno veće želi da čuje iskaz svedoka a ne iskaz Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam, časni Sude. Predlažem da se ova konkretna slika uvrsti u spis.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Onda se usvaja pod pečatom.

SUDIJA HOEPFEL: Ali dozvolite da pitam, da li je svedok htio da kaže da je ovo ista kuća koju smo videli prethodno, ili je u pitanju neka druga kuća. Videli smo dve slike.

SUDIJA ORIE: Da gospodine Di Fazio i meni je to isto palo na um. Kada ste prethodni put pitali svedoka, da li prepoznaje kuću on je na to odgovorio, da, ali mi ostajemo u potpunom neznanju u pogledu šta je ta kuća, kakva je njena struktura, da li razumete šta hoću da kažem?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne baš, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ako svedoku pokažete sliku kuće njegove babe i pitate ga da li prepoznaje i on na to kaže da, mi i dalje ne znamo da li je to njegova kuća, kuća njegove babe, kuća njegovog suseda; tako da je to obaveštenje nedostajalo.

TUŽILAC DI FAZIO: Izvinite, sad razumem.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Slike koje sam vam pokazao sada i sve slike različitih građevina koje sam vam do sada pokazao, šta se na njima vidi? Znam da je na njima kuća, ali čija kuća?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: To je moja porodična kuća, u kojoj sam ja nekada živeo sa svojom porodicom.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: I da li je to kuća u koju su dolazili vojnici OVK, tokom onih poseta koje ste ranije pomenuli u svom iskazu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO: Svedoku bih želeo da pokažem još jednu sliku. To bi bilo 1186, po Pravilu 65 ter.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P19.

SUDIJA ORIE: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li prepoznajete tu zgradu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Šta je to?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: To je moja kuća.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam. Nešto ranije u današnjem iskazu, vi ste rekli da su provaljena vrata prilikom poslednje posete koju ste opisali. Da li možete da vidite vrata na ovoj fotografiji, vrata koja ste ranije pomenuli u svom iskazu.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da, da. Mogu da vidim vrata.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO: Možda će svedoku biti potrebna pomoć poslužitelja. Molio bih vas da služeći se crvenom olovkom, označite mesto gde se nalaze vrata za koja kažete da su bila provaljena. Samo nacrtajte krug oko toga.

(*svedok obeležava*)

SUDIJA ORIE: Da li je uopšte sporno koja su to vrata? Da li je to neko sporno pitanje? Naravno mi možemo da postavljamo pitanja i o prozorima i o drugim delovima kuće. Hajde da se koncentrišemo na ono što je važno. Gospodine Guy-Smith, želite li nešto da kažete?

ADVOKAT GUY-SMITH: Molio bih svedoka da skine na trenutak slušalice.

SUDIJA ORIE: Da. Molim svedoka da skine slušalice.

ADVOKAT GUY-SMITH: Postoje naznake, u materijalu koji nam je obelodanjen, da postoje dvoja vrata koja su bila provaljena. Osim toga kada je u pitanju bilo šta drugo što se tiče stanja kuće, a pod tim mislim prozore, krov, zidove i drugo, to ništa nije sporno, ali kada je reč o vratima, možda postoje neke nedoumice. Međutim, nisam siguran, jer to zavisi od toga kako se ovo bude razvijalo.

SUDIJA ORIE: Jer, meni je palo na um sledeće pitanje: ne znam, imali smo sličnu situaciju kada je prikazana jedna druga fotografija sa dva lica i onda su postavljena pitanja, da li je to lice u određenom vremenskom periodu ličilo na sliku. Da li postoji bilo kakav problem u vezi s ovim, da li će biti neophodno da se tokom daljeg svedočenja identificuje ta osoba, ili ova vrata. Prosto pokušavam da utvrdim kojim se ovde pojedinostima bavimo i da li su te pojedinsti sporne ili samo pokušavate da nam predocite jednu kompletну sliku. Mislim, meni ste mogli da pokažete i bilo koju drugu kuću, i to ne bi bila velika razlika za predmet, osim ...

TUŽILAC DI FAZIO: Meni nije poznato da se Odbrana saglasila sa ovim delom dokaznog materijala. Moja namera je bila da prikažem ovu sliku svedoku kako bi Pretresno veće imalo bolji uvid u njegov iskaz. Moja namera je bila ta. To je sve.

SUDIJA ORIE: Da postavim jedno jednostavno pitanje. Da li Tužilaštvo misli da je nama prikazana druga kuća sa dugim vratima, da bi to na bilo koji način uticalo na naše razumevanje iskaza svedoka, osim ukoliko ne postoji neka sporna tačka u vezi sa vratima. Ja razumem da je za svedoka ovo naravno potpuno različito, ali da smo mi videli sliku neke druge dve osobe, za koje znamo koliko imaju godina, na koji bi način to uticalo na naše razumevanje ovog predmeta i iskaza ovog svedoka? Jednostavno se pitam da li jedna slika ili tri slike nešto mnogo znače u tom smislu. Naravno, možete da mi kažete da ukoliko vas dalje budemo prekidali, onda će vam biti potrebno još više vremena, ali ja samo pokušavam da shvatim. Pretresno veće shvata to ovako: ako neko provali vrata kuće, svi znamo šta su vrata, svi znamo šta je kuća, da li kuća ima krov, da li smo videli tri slike ili nismo videli ni jednu, to je potpuno sporedno, osim ukoliko ne postoji nešto problematično u vezi sa vratima.

TUŽILAC DI FAZIO: Ako časni Sud dozvoljava...

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako mogu, izvinite.

SUDIJA ORIE: Prvo ću dati reč gospodinu Di Faziou, kako bi mogao da odgovori, jer...

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu.

SUDIJA ORIE: Jer sam bio prilično kritičan.

TUŽILAC DI FAZIO: Ja ču predočiti dokaze o tome, kako je ova porodica napisetku otišla iz ovog kraja i razlozi zašto su to uradili su važni kako biste vi shvatili celokupnu situaciju. Ovo je jedno izolovano mesto i vi vidite na ovim fotografijama prvi put koliko je to mesto izolovano. I apsolutni užas koji mora da je preživela ova porodica kada su ti ljudi dolazili da ih vide i dakle objašnjava zašto su otišli. Prihvatom da ova slika ne doprinosi na značajan način vašem razumevanju predmeta, ali pokazuje u kojoj meri je porodica bila izolovana.

SUDIJA ORIE: Ja se ne slažem sa vama gospodine Di Fazio u pogledu ovih fotografija. Ja uopšte ne znam koliko su udaljene prve komšije. Da li su na 50 metara, 100 metara ili jedan kilometar. Tako da, u tom smislu, pitanje, gde ste živeli, da li ste bili izolovani i koliko je bilo do prvog komšije, to biste postigli za nekih 20 sekundi, a ovako mi sad postavljamo pitanja u vezi s tim, gde su bila vrata koja su provaljena. Sad oprostite mi što vas kritikujem, ali ovo kažem zato što je Tužilaštvo iskoristilo izvesno vreme ispitujući o ovome. I ja želim da vam pomognem, kako biste na najbolji mogući način koristili vreme u sudnici. Mi nismo porota. Prepostavljam da kada imate suđenje sa porotom situacija je drugačija. U redu. Gospodin Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ukoliko želite da odgovorim na postavljena pitanja, ja mogu da kažem da vas uveravam da nema nikakve rasprave i da mi nećemo unakrsno ispitivati u vezi sa mestom, gde su bila vrata, niti kada je reč o prethodnim fotografijama. Ja uopšte ne nameravam da ispitujem o tim stvarima.

SUDIJA ORIE: U redu, idemo dalje. Molim da svedok ponovo stavi slušalice na uši. Želeo bih da dodam, da budući da je ovo pretres koji prati javnost, ja sam bio kritičan, ali nešto mi je jasno, a to je da kada imamo javno suđenje, osim što treba omogućiti sudijama da donesu presudu, naravno da imamo i element javnosti koja prati. Ja sam toga svestan, ali da li je potrebno da vrata budu označena na fotografiji, a javnost u svakom slučaju nije mogla da vidi fotografiju, tako da ovim fotografijama se ništa nije moglo postići u tom smislu. Ali mi je jasno, da će nadalje fotografije moći da imaju ulogu, kako bi javnost bila upućena u to o kakvom se predmetu ovde zapravo radi. Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam, časni Sude. Predlažem da se fotografija uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Da. Vidim da nema prigovora.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Usvaja se ova fotografija, pod pečatom.

(Pretresno veće i Sekretariat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Da li predlažete samo fotografiju ili želite i da oznake budu uvrštene u spis? Prepostavljam da nakon onog što sam rekao pomalo oklevate. Budite slobodni da predložite štogod želite.

TUŽILAC DI FAZIO: Sa oznakama, ako časni Sud dozvoljava.

SUDIJA ORIE: Prva ima broj bez oznaka, tako da treba da dodelimo broj za drugu fotografiju.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam. Drugi dokazni predmet sa oznakama.

SUDIJA ORIE: Da. Gospođo sekretar, koji će biti broj označene fotografije?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P20.

SUDIJA ORIE: Dakle ona druga se ne predlaže, tako da ostaje označena u svrhu identifikacije, ili je već usvojena? Da.

(Pretresno veće i Sekretariat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Hajde da obe fotografije budu uvrštene u spis. Da skratimo.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam. Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Vi ste nam govorili o tome kada su vojnici došli u kuću, provalili vrata i rekli ste, kako su bili obučeni i tako dalje. Da li ste prepoznali nekog od njih?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Koga ste prepoznali?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Idriza Balaja, ili Togera.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Kako ste ga prepoznali? Da li ste videli njegovo lice ili ste ga na neki drugi način prepoznali?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nakon kratkog vremena podigao je masku.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste mogli da vidite njegovo lice?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Da, vrlo dobro.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je vaša kuća imala struju u to vreme?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Mislim da se pominjali da ste imali baterijske lampe. Da li ste zahvaljujući njima imali malo svetla u kući?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nismo imali struju, ali oni su imali jake baterijske lampe.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste primetili nešto karakteristično za Togerovo lice?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Dobro sam mu video lice. Čitao je neki papir. Ne znam šta je čitao, ali se sećam da je uperio svetlo na taj list papira i tada sam mogao da mu dobro vidim lice.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Da li ste videli njegov nos, ili usta, taj deo lica?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Video sam mu celo lice.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Da li ste videli deo lica oko nosa i usta?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Isprrva je podigao masku samo do pola, a posle pet ili deset sekundi podigao je masku skroz, tako da sam mogao da mu vidim celo lice.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste primetili nešto neobično u vezi s njegovim licem?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Na gornjoj usni imao je nešto kao ožiljak.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Molim da u zapisniku bude zabeleženo da je svedok, dok je odgovarao, svojim palcem pokazao na desnu stranu gornje usne.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da li možemo da potvrdimo komentar gospodina Di Fazioa?

SUDIJA ORIE: Da. Kada ima ovakvih komentara i ukoliko niko ne odgovori, onda to stoji zabeleženo u zapisniku. No, ukoliko je to netačno ja bih ispravio. Tako ja radim.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja nisam video, to je teškoća.

SUDIJA ORIE: O, da, naravno. Ja bolje vidim sa svog mesta. No, tačno je ono što je rekao gospodin Di Fazio.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je vaša sestra otišla iz kuće sa vojnicima OVK?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je otišla svojom voljom?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Zašto to kažete?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Oni su je odveli. Ruke su joj bile vezane iza leđa i plakala je. Toger joj je držao desnu ruku, ona je plakala i nije se dobro osećala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li se sećate kako je bila obučena?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bila je obučena u crno i imala je kožnu jaknu.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO: Časni Sude, čuo sam šta ste rekli u pogledu fotografskih dokaza, ali želeo bih da pokažem još jednu fotografiju svedoku.

SUDIJA ORIE: Da li će i ona biti od pečatom?

TUŽILAC DI FAZIO: Da, to je fotografija koja ne treba da se pokaže javno. Brzo ćemo završiti s time. Molim da se svedoku pokaže 684 sa spiska 65 ter.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P21.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospođo sekretar.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Koje ta osoba, svedoče? Nemojte pominjati ime.

Zapravo, da preformulišem pitanje tako, da ne morate da pomenete ime. Vi se rekli maločas da je vaša sestra odvedena i pominjali ste ranije i sestru M. Da li je to vaša sestra M?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Takođe ste rekli, da je, kada je odvedena, bila obučena u crno. Da li je to ta crna odeća koju je tada nosila? Ako niste sigurni, nemojte da pokušavate da odgovorite. Jednostavno recite da niste sigurni. Želim da nam date samo pouzdan iskaz u vezi s njenom odećom.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Bila je obučena u crno. Liči na ono što vidimo na fotografiji. Imala je ručni sat i narukvicu, ali ne sećam se kakve je cipele imala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO: Molim da se fotografija uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora?

ADVOKAT GUY-SMITH: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Usvaja se pod pečatom.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste ikada kasnije ponovo videli svoju sestru ?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, jedino kada smo je videli mrtvu, izvesno vreme kasnije.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Nakon što su je vojnici odveli, koliko je vremena prošlo do trenutka kada ste videli njeno mrtvo telo?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Otprilike, to je bilo nedelju dana kasnije, koliko se sećam. Bilo je posle nedelju dana.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Gde ste videli njeno mrtvo telo?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Tog dana kada je pronađeno telo, ja nisam bio prisutan. Ali, pronašli su je mrtvu u šumi blizu sela Bardanić/Bardhaniq.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Da li je jedan od vaše braće pronašao telo?

Odgovorite samo sa da, ili ne.

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. A gde ste je zapravo videli? Ili tačnije, da li ste je videli?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Video sam je kada su je doneli kući.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li ste videli neke rane na njenom telu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Kožna jakna koju je nosila je imala nekih 50 ili 60 tragova uboda i bilo je i tragova krvi.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li je na jakni bilo nekih rupa?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Na jakni je bilo tragova krvi i bilo je puno rezova od uboda nožem, naročito u predelu oko vrata.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Osim jakne da li ste pogledali neki drugi deo njenog tela?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Koliko se sećam imala je ranu zadobijenu iz oružja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Gde je to bilo na telu i kakva je to rana bila?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Na glavi blizu uva, to je bila rana od oružja.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li možete prstom da pokažete Sudijama gde ste videli tu ranu blizu njenog uva?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Verovatno ovde, oko uva, ali ne znam tačno gde.

TUŽILAC DI FAZIO: Ne znam da li su moje kolege iz Odbrane to videle, ali da za zapisnik kažem, da je svedok pokazao na mesto neposredno iza desnog uveta.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Da li možete da se okrenete i da advokatima Odbrane pokažete gde je bila ta rana?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da. Na ovom delu, ovde.

SUDIJA ORIE: Možete li nam reći da li je to bilo kod uveta, koje ste sada pokazali ili maločas, jer ste isprva pokazali na desno uvo a sada . . . , ili, da li znate koje je to uvo bilo?

SVEDOK 19: Samo sam pokazao područje. Nisam rekao da li je bilo sa desne ili leve strane, ali koliko se sećam to je bilo levo uvo. Bio sam veoma mlad tada, kada sam je video i bio sam uplašen, ali koliko se sećam to je bilo sa leve strane.

SUDIJA ORIE: Hvala vam na odgovoru. Gospodine Di Fazio, izvolite nastavite.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Nakon što je pronađeno telo sestre M. i nakon tih događaja o kojima ste govorili, da li je vaša porodica ostala u selu?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne. Nismo više ostali u selu. Videli smo šta se dešava i bili smo primorani da odemo.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Želim da objasnite Pretresnom veću kada kažete „bili smo primorani da odemo“. Šta time tačno hoćete da kažete?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Kada smo pronašli telo moje sestre, sahranili smo je sledećeg dana i odmah nakon toga smo napustili kuću. Više tu nismo živeli.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Još samo kratko, gde ste je tačno sahranili?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ispred naše kuće. Možda na 50 metara od kuće, koliko se sećam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Hvala. Rekli ste nam da ste otišli, nakon što ste sahranili sestruru. Odmah sutradan ste napustili kuću. Sad nam je jasno šta ste uradili, ali ono što nas interesuje je još nešto, to je zašto ste otišli? Zašto ste napustili kuću? Možda je to vama očigledno, ali želim da nam svojim rečima opišete zašto ste otišli?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Puno toga nam se desilo. Svaki čas bi neki član porodice bio odveden, ili bi nestao. Ili se vodio kao nestao ili bio ubijen, tako da smo se plašili da tu ostanemo da živimo.

TUŽILAC DI FAZIO: Hvala vam. Časni Sude, približavam se kraju svog glavnog ispitivanja, imam samo još dve teme koje bih želeo da obradim.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Pomenuli ste obližnje malo selo koje se zove Irzniq ili Rznić, koje je svega nekoliko kilometara udaljeno i rekli ste da je tu bio štab OVK. Da li ste ikada tamo bili u tom štabu u pratnji članova svoje porodice?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: U redu, hvala. Svedoče, na samom početku svedočenja opisali ste jedan događaj, kada je došlo do pucnjave, govorili ste o jednoj crvenoj *Ladi*...

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: ... događaj u kome je učestovao jedan od vaše braće. Da li vam je poznato da li je policija sprovedla istragu u vezi sa tim događajem?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Nisam bio prisutan kada je sprovedena istraga, tako da ne mogu ništa da kažem o tome.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Ja vas ne pitam da li ste bili prisutni, već vas pitam da li vam poznato da li je policija sprovedla istragu o tom događaju?

SVEDOK 19 - ODGOVOR: Najverovatnije je da je policija to istražila.

TUŽILAC DI FAZIO - PITANJE: Časni Sude, juče sam na početku ispitivanja pomenuo jedan dokument. Reč je o izveštaju i razgovarao sam o tome sa gospodinom Guy-Smithom. Mislim da se Odbrana ne protivi usvajanju tog izveštaja u spis. Dakle, predlažem ga sada na usvajanje. To je sa spiska 65 ter, 1193. Nema potrebe da ga pokazujem svedoku.

ADVOKAT GUY-SMITH: To je tačno. Možda Tužilaštvo želi da osveži sećanje svedoka tim dokumentom?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne nameravam da to uradim.

ADVOKAT GUY-SMITH: U redu.

TUŽILAC DI FAZIO: Samo želim da se to uvrsti ...

SUDIJA ORIE: Vi to nudite na usvajanje?

TUŽILAC DI FAZIO: Izvesne stvari mogu da se pročitaju iz tog dokumenta ...

SUDIJA ORIE: Koje treba da potkrepe.

TUŽILAC DI FAZIO: Koje potkrepljuju njegov iskaz i dokument govori sam za sebe. Mislim da je to dovoljno da se uvrsti u dokazne predmete.

SUDIJA ORIE: Meni taj dokument nije poznat. Da li treba da bude uvršten pod pečatom? Da li on identificuje nešto što ne treba da bude identifikovano? Nemam nikakvu predstavu...

TUŽILAC DI FAZIO: Da, trebalo bi da bude pod pečatom. ...

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P22, pod pečatom.

SUDIJA ORIE: Da li se neki drugi tim Odbrane protivi usvajanju tog dokumenta u spis?

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, ne protivim se da se usvoji u spis. To je dokument u kojem ima nekih zaključaka, koji se ne pozivaju na konkretnе izvore, tako da to treba da imate na umu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. Nema dakle prigovora. Pre nego što donesemo odluku o njegovom usvajanju, dajte da ga najpre pogledamo. Da, gospodine Di Fazio, da li imate još nešto?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne, časni Sude. Svedoče zahvalujem na vašim odgovorima. Time sam završio s glavnim ispitivanjem.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Di Fazio. Možda bi bilo prikladno da sad imamo pauzu, pa da nakon pauze počnemo s unakrsnim ispitivanjem. Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Potpuno se slažem s time, jer imamo i neke tehničke poteškoće koje moramo da rešimo tokom pauze.

SUDIJA ORIE: Da. Onda molim da poslužitelj izvede svedoka iz sudnice. Svedoče 19, sad ćemo napraviti pauzu, a nakon pauze će vas unakrsno ispitivati Odbrana, barem tako očekujem u ovom trenutku.

SVEDOK 19: U redu je. Nema problema.

SUDIJA ORIE: Da. Gospođo poslužitelj.

(svedok napušta sudnicu)

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Di Fazio, posavetovao sam se sa kolegama i stekli smo utisak, možda grešimo, da mislite da na osnovu ovog iskaza možemo da izvedemo zaključke u pogledu identiteta osobe, za koju svedok kaže da je bio često prisutan i možda takođe da zaključimo, da li je ta osoba zapravo jedan od optuženih. Ako bih rezimirao svedočenje svedoka u ovom trenutku, vidimo da je osoba opisana, ima ime, poznata je od izvesnim imenom, imenom koje je možda identično s imenom jednog od optuženih, ali Pretresno veće do sada nema nikakav dokaz, na osnovu koga bi se moglo zaključiti, da ta osoba, koja ima isto ime kao jedan od optuženih, je jedan od optuženih. Na primer, u uobičajenim okolnostima Pretresno veće bi prihvatile Bi očekivalo da imamo neki zapis o identifikaciji na osnovu fotografija koje su predočene svedoku ili slično. Tako da, Pretresno veće se pita, jer mi možemo da tražimo da se bilo kakvi dokazi predoče. Ukoliko smo ispravno stekli utisak da vi mislite da mi možemo da izvedemo zaključke, onda bismo vas pozvali da preispitate taj svoj stav ... ili pak da li, jer Pretresno veće može da postavi neka dodatna pitanja, ukoliko nešto nije dovoljno jasno. Mi smo sada saslušali ovo dugo svedočenje svedoka i, ... možda kasnije tokom izvođenja dokaza, vi ćete možda predočiti neki dokaz, koji jasno pokazuje da je identitet osobe o kojoj je govorio ovaj svedok ... ne znam koji će se još dokazi pojaviti. Jer, tek smo na početku suđenja.

TUŽILAC DI FAZIO: Da.

SUDIJA ORIE: ... ali ukoliko bi to bio slučaj, ukoliko ste mišljenja da bi na osnovu tih dokaza Pretresno veće moglo da izvede zaključke, koje prepostavljam da bi Tužilaštvo želelo da mi izvedemo na kraju, onda mislim da bi trebalo da o tome razmislite pažljivo. Ali naravno mi ne možemo da nagađamo koji dokazni materijali ćete nam prezentirati, jer još nismo saslušali sve svedoke. Može na kraju da se ispostavi da i neće biti nikakvih problema. Vi ćete izvesti svoje dokaze, mi zasad ne znamo koji su to dokazi, niti kako ćete ih vi izvesti. Želim da odmah dodam, da identifikacija u sudnici nije pouzdan način da se reši ovo pitanje

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

koje sam postavio, tako da ako razmišljate o tome, treba da znate da to nije najbolji način.
Da. Gospodin Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Mogu li samo da kažem da je gospodine Re meni zvanično saopštio da Tužilaštvo neće tražiti identifikaciju u Sudnici u ovom predmetu.

SUDIJA ORIE: Upravo sam konstatovao da zasad nema nikakve druge identifikacije.

TUŽILAC DI FAZIO: Ovaj svedok, časni Sude, , ako se sećate,

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Pomenuo je da je Toger zapravo Idriz Balaj.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC DI FAZIO: Biće i drugih dokaza u ovom predmetu za koje Tužilaštvo tvrdi da vode do neizbežnog zaključka, da postoji jedan Idriz Balaj i jedan Toger i da su oni jedna te ista osoba na tom području i u vreme koje je relevantno za optužnicu.

SUDIJA ORIE: Da. Ja to shvatam. Prepostavljam da mislite, da ako ste deset puta postavili pitanje ovom svedoku, da li je video lice dotičnog, da je to najlakši i najčigledniji način da se utvrdi da li je ta osoba zaista jedan od optuženih. da li je ta osoba za koju je on čuo da se predstavila kao Toger i da je on dalje nastojao da otkrije, ko je bila ta osoba i da je čuo da se zove Idriz Balaj. Naravno ne znam kakvi će biti vaši dalji dokazi, ali prvo što čoveku pada napamet je, da ako ste videli lice te osobe, da pokuša da otkrije, da li je tog čoveka kasnije i prepoznao.

TUŽILAC DI FAZIO: Da.

SUDIJA ORIE: To spada u osnove teorije identifikacije, zar ne?

TUŽILAC DI FAZIO: Ali ja nisam nameravao da krenem tim putem identifikacije sa mesta svedoka, upravo iz tog razloga.

SUDIJA ORIE: U redu, da, to je u redu. To je onda jasno. Prekidamo s radom do 12: 30.

(pauza)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo gospodine Di Fazio, u vezi s onim što sam rekao pre pauze. Da li je ovom svedoku ikad pokazan niz fotografija u pokušaju identifikacije, koliko vi znate?

TUŽILAC DI FAZIO: Ne.

ADVOKAT EMMERSON: Da li ste proveravali da li je tako nešto rađeno?

TUŽILAC DI FAZIO: Nisam se aktivno raspitivao da proverim, da li je tačno ono što sam ja razumeo. Nisam se dalje raspitivao. Ja mislim da nije.

SUDIJA ORIE: Da li vi želite gospodine Re, da dodate nešto onome što je rekao gospodin Di Fazio? Da li imate nešto novo da nam kažete?

TUŽILAC RE: Ne, ne trenutno. Hoću nešto drugo da kažem. Ja sam pročitao ovaj transkript, gde je gospodine Emmerson rekao da sam ja zvanično saopštio, da neće biti pokušaja da svedok u sudnici identificuje optužene.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: On je iskoristio izraz „identifikacija optuženika na klupi“ ali to je samo donekle tačno. Po mišljenju Tužilaštva, ima nekih slučajeva kada se prepoznavanje može prihvatići, ukoliko tužilac pita svedoka da li nekoga prepoznaće, ali to je sve pitanje stepena identifikacije. Mi ne tražimo da neko identificuje optuženog na osnovu vrlo kratkog viđenja, jednom u životu.

SUDIJA ORIE: Ukoliko se ikada budemo bavili procedurama identifikacije u sudu, to će biti uvedeno na odgovarajući način i Pretresno veće će odlučiti da li će ili neće tako nešto dozvoliti, kada bude znalo sve detalje o svedoku i njegovom stepenu upoznatosti. Zbog toga, kako sad stoje stvari, zvanično sam shvatio da vi ne potvrđujete sve ono što nam je rekao gospodin Emmerson i da Pretresno veće mora unapred da bude obavešteno o tako nečem.

ADVOKAT EMMERSON: Tako sam ja htio da predložim časni Sude, zbog toga što vi dosta toga znate o tome i dosta ste proučavali to pitanje i ukoliko ikad dođe trenutak, kada se stav Tužilaštva promeni, moraćemo da donesemo odluku tada.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Međutim, koliko ja shvatam i samo radi zapisnika, gospodin Re nije ni na koji način porekao ono što sam ja rekao, tačnije da nema namere na strani Tužilaštva da se optuženi identificuje na optuženičkoj klupi.

TUŽILAC RE: Ja sam rekao da ćemo mi izvoditi dokaze koji mogu dovesti do prepoznavanja i naravno o tome ćemo obavestiti blagovremeno i Odbranu i Pretresno veće. I objasnićemo na koji način to nameravamo da izvedemo.

SUDIJA ORIE: U redu gospodine Re,

TUŽILAC RE: Tako da ćemo, radi zapisnika, unapred dati takvo obaveštenje.

SUDIJA ORIE: Prepostavljam da svi poznaju knjigu profesora Wagenaara. Da, sad možete uvesti svedoka.

TUŽILAC RE: Da li Pretresno veće traži da ja ostanem u sudnici?

SUDIJA ORIE: Sačekajte minut ili dva.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Svedoče 19, imam jedno pitanje za vas. Da li vam je u toku intervjuja koji ste davali, ikada pokazan niz fotografija da biste vi pokazali fotografiju ljudi koje ste pominjali u intervjuu.

SVEDOK 19: Na šta mislite? Kojih ljudi? Nisam shvatio.

SUDIJA ORIE: Da li vam je ikada pokazan niz fotografija i da li je ikada od vas traženo da kažete da li na tim fotografijama prepoznajete gospodina Balaja, ili osobu koju znate pod nadimkom Toger ili Togeri. Nije bitno da li ste prepoznali nekog, nego da li su vam pokazivali fotografije?

SVEDOK 19: Da, da.

SUDIJA ORIE: Kažite mi kada je to bilo? Da li je to bilo ovde u Hagu ili nekom drugom prilikom?

SVEDOK 19: Ne, kasnije.

SUDIJA ORIE: Kasnije? Kažete „kasnije“. Možete li nam reći kada?

SVEDOK 19: Da.

SUDIJA ORIE: Kada je to bilo? Da li se sećate?

SVEDOK 19: Čini mi se 2005. ili 2006.

SUDIJA ORIE: Da. I gde je to bilo?

SVEDOK 19: Na Kosovu.

SUDIJA ORIE: Da li ste tada pokazali nekog na fotografiji?

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam prepoznao sam osobu po nadimku Toger.

SUDIJA ORIE: Moje pitanje je veoma jednostavno. Da li ste ukazali na neku osobu, bilo da se bili u pravu ili ste pogrešno prepoznali? Da li ste pokazali neku osobu kada su vam pokazane te fotografije?

SVEDOK 19: Pokazao sam na jednu osobu na fotografiji.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate koje bio prisutan tom prilikom? Kažete da je to bilo na Kosovu. Da li je to bio neki razgovor . . . sa kim?

SVEDOK 19: Bile su dve ili tri osobe koje su me pitale da razgovaram s njima, ja sam pitao o čemu i razgovarao sam sa njima.

SUDIJA ORIE: Da li su to ljudi kojima ste potpisali izjavu?

SVEDOK 19: Da. da.

SUDIJA ORIE: Imamo tri izjave koje ste vi potpisali. Neke su iz 2004. iz jula 2004. i 20. oktobra 2004. I imamo još jednu izjavu iz oktobra 2005. Da li se sećate, da su s vama razgovarali tri puta?

SVEDOK 19: Sećam se dobro, 2004. i 2005. Znam da sam davao intervjuje.

SUDIJA ORIE: Da. Rekli ste da je to bilo 2005? Da li je to bilo tokom tog poslednjeg intervjeta na Kosovu, kada su vam pokazane te fotografije ili je to bilo ranije.

SVEDOK 19: Ne, ne, nije tokom poslednjeg. Mislim da je to bilo za vreme prvog intervjeta 2004.

SUDIJA ORIE: Da. Da li možete da skinete slušalice za trenutak, molim vas.

SVEDOK 19: U redu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, pitali ste, da li treba još da ostanete u sudnici. Ja sam vas zamolio da sačekate još par minuta. Prepostavljam da sada shvatate šta je to, što treba da bude razjašnjeno.

TUŽILAC RE: To treba razjasniti sigurno pre nego što ovaj svedok završi sa svedočenjem. I ja bih mogao sada da odem i to istražim. Teško mi je da to uradim s ovog mesta.

SUDIJA ORIE: Da. Prelazimo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, opet smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospođo sekretar.

ADVOKAT GUY-SMITH: Što se tiče opštег pitanja foto-identifikacije i konkretnog pitanja koje je postavio Sud, ja sam napisao jedno pismo Tužilaštvu u vezi sa foto-identifikacijom, pošto ima nekoliko stvari koje me brinu s tim u vezi. Dobio sam njihov odgovor 25. januara i 6. februara. Oba ova pisma su u elektronskoj formi i možete da ih pogledate. Značaj ovih pisama sastoji se u tome, da se u odgovoru vrlo jasno kaže, da je korišćena odgovarajuća procedura za foto-identifikaciju, i kaže se na strani 2. „postupak foto-identifikacije je korišćen i u intervjuisanju deset potencijalnih svedoka, koji će biti na našoj listi svedoka. Oni su“ i tamo se navodi koji su to svedoci. Ovaj svedok nije jedan od njih. Druga osoba koju smo pominjali jeste na tom spisku.

SUDIJA ORIE: Da, to jeste. Piše u njegovoj izjavi.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mene to brine u izvesnoj meri, da je takav postupak korišćen zbog toga, biću sasvim iskren, jer sam planirao da ispitujem svedoka polazeći od drugih prepostavki. I htio bih sada da saznam, što je pre moguće, da li postoji zapisnik o tome, ili ne postoji, i tražio bih od Pretresnog veća da mi onda dozvoli veću slobodu u unakrsnom ispitivanju.

SUDIJA ORIE: Razumem. Samo da se posavetujem.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Molim da svedok ponovo stavi slušalice. Hvala. Svedoče, Pretresno veće ima još nekoliko pitanja za vas u vezi s tim fotografijama koje su vam pokazane. Da li se sećate koliko je bilo fotografija u tom nizu koji vam je pokazan?

SVEDOK 19: Desetak. Desetak malih fotografija i one su sve bile zajedno na jednom papiru.

SUDIJA ORIE: Da li su vas pitali samo da li prepoznajete Togera ili Togerija, ili su vas takođe pitali da li prepoznajete i druge osobe u tom nizu fotografija?

SVEDOK 19: Na tim fotografijama bio je Toger, ali i druge osobe. Druge osobe međutim nisam prepoznao. Samo sam prepoznao Togera.

SUDIJA ORIE: I to ste rekli osobi koja vas je intervjuisala?

SVEDOK 19: Da.

SUDIJA ORIE: Da li vam je dato dosta vremena da pregledate te fotografije ili su od vas tražili da brzo kažete da li prepoznajete nekoga ili ne? Ili vam je dato 10, 20 minuta ili pola sata da razgledate fotografije?

SVEDOK 19: Ja sam imao dovoljno vremena da prepoznam osobu i posle isteka tog vremena sam rekao da ili ne.

SUDIJA ORIE: Razumem. Da li su od vas tražili da nešto označite na tom papiru, ili da samo pokažete fotografiju. Da li možete detaljnije da nam objasnite kako je to izgledalo? Da li su vam dali olovku da označite krstićem neku fotografiju, ili da samo prstom pokažete?

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam, ja sam pokazao fotografiju osobe koju sam prepoznao i onda su nastavili sa razgovorom o drugim stvarima.

SUDIJA ORIE: Da li je to bilo na početku ili na kraju intervjuja?

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam to je bilo na samom početku. Mislim da je bilo 2004. godine.

SUDIJA ORIE: Da. Da li se sećate, da li je bilo dva reda malih fotografija ili tri reda? Da li se sećate kako je izgledao taj list?

SVEDOK 19: Ne sećam se koliko je bilo redova fotografija, ali se sećam da je bilo nekoliko manjih fotografija u nizu. Ne znam tačno koliko.

SUDIJA ORIE: Pogledajte mene na trenutak. Ja kada gledam na ovaj list papira, primetiću da list stoji ili uspravno, da su fotografije poredane u ovom položaju u više redova, ili je list okrenut na drugi način, horizontalno i onda ima manje redova i više fotografija u jednom redu.

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam, bilo je u normalnom formatu.

SUDIJA ORIE: Ovako znači?

SVEDOK 19: Da.

SUDIJA ORIE: Znači, imamo dva moguća položaja lista, jedan se zove portret, to je kada je kraća strana lista horizontalna, to je portret, a drugi je kada je duža strana lista horizontalna, to se zove pejsaž, i svedok je rekao da je list papira bio u položaju portret, uspravan. Ovo sam rekao radi zapisnika. Da li su ljudi koji su vas intervjuisali na bilo koji način komentarisali tu identifikaciju, da li su bilo šta rekli, kada ste vi pokazali koga ste prepoznali?

SVEDOK 19: Pokazali su mi fotografije, ja sam ih pogledao, rekao sam im, ova osoba liči na njega, i oni su rekli, u redu.

SUDIJA ORIE: Da li se sećate tih fotografija? Da li su se videla samo lica, ili se video i deo odeće? Da li je bilo isto na svim fotografijama?

SVEDOK 19: To su bile male fotografije i mogao sam da vidim odavde naviše.

SUDIJA ORIE: Pokazujete otprilike od ramena. Možete li nam reći da li su ti ljudi bili u civilnoj odeći, ili u uniformama?

SVEDOK 19: Ne sećam se toga.

SUDIJA ORIE: Da li ste razgovarali s njima o tome zašto u izjavi koju ste potpisali ne postoji ništa što bi nagovestilo da su vam te fotografije pokazane? Fotografije te osobe koju ste prepoznali?

SVEDOK 19: Ne znam šta da vam kažem, u vezi sa tim da se to ne pominje u izjavi. Prepostavljam da to nije moja krivica.

SUDIJA ORIE: Ne, ne. Ne. Nipošto. Ja ne želim vas da okrivim za bilo šta. Naravno da nije vaša dužnost da pravite nacrt izjave, ali jednostavno mi je palo napamet da biste vi

možda mogli da postavite pitanje, zašto, zašto ovde ništa ne piše o fotografijama. Ali, bilo da ste postavili takvo pitanje ili niste, svakako nije u pitanju vaša greška. Ja vas jednostavno pitam da li ste to uradili?

SVEDOK 19: Pomenuli smo to. Pogledao sam fotografije.

SUDIJA ORIE: Kažete pomenuli ste. Šta tačno pod tim podrazumevate? Jer moje pitanje je glasilo, da kada su vam ponovo pročitali izjavu, da li ste vi tada rekli bilo šta, o tome da upitate zašto nema nikakvog pomena o fotografijama?

SVEDOK 19: Ne.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, Pretresno veće će razmotriti da li u ovom trenutku namerava da iskoristi svoje pravo, da pozove svedoke u vezi sa ovim proceduralnim pitanjem. Da li biste mogli da obavestite Pretresno veće o tome, da li su lica koja su vodila razgovor 2004. godine još uvek zaposlena u ovom Sudu ili Tužilaštvu?

TUŽILAC RE: Prevodilac svakako još uvek ovde radi. Istražitelj ne. Postoje još dva pitanja koja biste vi mogli da postavite što bi meni bilo od velike pomoći.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinite...

SUDIJA ORIE: Svedok u ovom trenutku ima... da li možete da ponovo na kratko skinete slušalice?

TUŽILAC RE: Prvo, je gde je vođen razgovor, a drugo da se opišu ljudi koji su razgovarali sa svedokom. To bi meni bilo od velike pomoći.

SUDIJA ORIE: Naravno, ono što je nama poznato... sa privatne sednice sam saznao nešto o ovim fotografijama, koje su predočene svedoku. Kada pogledam kako izgleda drugi niz fotografija, Pretresno veće ne bi bilo iznenađeno, ukoliko je reč o razgovoru koji je vođen u oktobru. A naravno znamo gde je održan razgovor u oktobru. Međutim, mi ćemo to proveriti sa svedokom za koji trenutak. U stvari mislim. . .

TUŽILAC RE: U oktobru 2004. ili 2005? To je dosta velika razlika.

SUDIJA ORIE: Ako pogledamo ostale informacije, mislim da bi to moglo da bude 2004. godina, ukoliko se dobro sećam u pitanju je 21. oktobar 2004. godine.

TUŽILAC RE: U koliko je u pitanju 2005. godina, istražitelji su još uvek ovde. Ukoliko je u pitanju 2004, istražitelji više nisu zaposleni u Sudu.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: Možda ja mogu da pomognem. . .

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ovaj konkretni istražitelj je dao izjavu u pogledu posla koji je on obavio, što se tiče prikazivanja niza fotografija 29. januara 2007.

SUDIJA ORIE: Samo da bih ja bio obavešten, da li se u toj informaciji potvrđuje da su ovom svedoku pokazani papiri sa fotografijama?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne, to se ne potvrđuje u njegovoј izjavi.

SUDIJA ORIE: Prevodioci koji su učestvovali u oktobarskom razgovoru, gospodine Re, da li su oni još uvek zaposleni. Ne govorim o ... samo trenutak, da, mislim da su to Artan Grubi i Maklen Miša.

TUŽILAC RE: Da, oni i dalje rade za Tribunal. Jedan ovde, a drugi u Prištini/ Prishtinë.

SUDIJA ORIE: U redu. Koji radi ovde?

TUŽILAC RE: Gospodin Maklen Miša.

SUDIJA ORIE: Da li on na bilo koji način učestvuje u prevođenju u ovom predmetu u ovom trenutku? Ne govorim o predpretresnoj fazi, nego u ovom trenutku. Da li je moguće da on prati čitavu ovu raspravu u ovom trenutku?

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da je učestvovao u prevođenju pripremnih sastanaka.

TUŽILAC RE: Mi imamo samo dva prevodioca na albanski, tako da postoji velika mogućnost, Mi imamo samo dva prevodioca koji nam pomažu u prevođenju na pripremnim sastancima.

(Pretresno veće se savetuje)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SUDIJA ORIE: Pretresno veće je sklono da upotrebi svoja ovlašćenja i pozove svedoke i to nameravamo da uradimo smesta, kada je u pitanju jedan od prevodilaca, ali ni o jednom od ovih pitanja nećemo doneti odluku pre nego što strane dobiju priliku da iznesu svoj komentar o ovoj nameri. Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Nama bi bilo od velike pomoći, a možda bi olakšalo i vama ukoliko bi Pretresno veće pitalo svedoka, gde je došlo do razgovora, kojom prilikom su mu pokazane fotografije. U tom slučaju, mislim da bih vrlo brzo mogao da pronađem odgovor, kakogod on glasio.

SUDIJA ORIE: U redu. Dajem reč Odbrani. Imate li neki komentar u pogledu ove naše namere?

(Pretresno veće se savetuje)

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne. Ja delim zabrinutost Pretresnog veća. Prevodilac koji je učestvovao u razgovorima od 20 i 21. oktobra sa ovim svedokom je takođe prevodilac, koji je učestvovao u pripremnom sastanku sa ovim svedokom koji je pred nama. Prosto mislim da je od koristi da budete s tim upoznati. Istražitelj koji je učestvovao u uzimanju izjava od oba svedoka je istražitelj, mislim da neću prekršiti nikakvo pravilo ukoliko pomenem njegovo ime, u pitanju je gospodin Lorenzo-Quiroz. On je dao izjavu u vezi s tim, šta je tačno uradio u pogledu dokumenata sa fotografijama. Kao što sam to već pomenuo, on je tu izjavu dao ove godine, 20. Januara.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH: A ja ču se rukovoditi mišljenjem Pretresnog veća.

SUDIJA ORIE: Ukoliko imamo direktni izvor saznanja koji nam je na raspolaganju . . .

ADVOKAT GUY-SMITH: To bi moglo da bude od pomoći.

SUDIJA ORIE: To bi moglo da bude od pomoći.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da budem potpuno iskren prema vama, ja sam pomalo šokiran kada je reč o identifikaciji putem fotografija. Mi smo tokom prepiske od Tužilaštva dobili eksplisitne odgovore u ovom pogledu.

SUDIJA ORIE: Hajde da ne spekulujemo o tome šta se dogodilo. Hajde da prvo utvrđimo.

ADVOKAT GUY-SMITH: Razumem šta hoćete da kažete. Jedini razlog zbog koga to sada pominjem je to da bi to moglo da bude od pomoći Pretresnom veću, ukoliko želite da pogledate istorijat cele ove priče u predpretresnoj fazi i to bi moglo da vam bude od neke pomoći.

SUDIJA ORIE: Da, možda to može da nam bude od pomoći, ali hajde da se sada usredsredimo na ono što nam je sada bitno.

(Pretresno veće se savetuje)

ADVOKAT GUY-SMITH: Imam...

SUDIJA ORIE: Prvo bih želeo da proverim sve u mojim dokumentima. U protivnom se plašim da bih mogao da postavim pogrešna pitanja. Gospodine Re, vi ste predložili da pitam svedoka gde je održan razgovor. Na osnovu izjave, to nije u dokaznom materijalu, ali ispravite me ako nisam u pravu – vidim da je mesto razgovora 18. jula, 2004. i 20. oktobra 2004. i 9. oktobra 2005, kancelarija u Prištini/ Prishtinë na Kosovu. Dakle to već sve znamo. Šta čemo saznati ukoliko postavimo pitanje svedoku o tome gde su vođeni ovi razgovori?

TUŽILAC RE: Pa meni je važno da znam da li se to dogodilo u samoj kancelariji ili na terenu. Drugo, da se možda opiše kako su izgledali istražitelji, možda po tome što su bili po državljanstvu. I onda bih verovatno mogao da prepostavim što se dogodilo, odnosno mogao bih da sprovedem odgovarajuće ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Da. Ukoliko piše da je intervju vođen u prištinskoj kancelariji, da li to znači da je razgovor vođen u samoj kancelariji ili bilo gde na terenu.

TUŽILAC RE: To bi verovatno bila kancelarija UNMIK-a gde Međunarodnom Tribunalu pripada jedan sprat u Prištini/ Prishtinë.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Međutim, možda je u pitanju neki drugi dokument koji mi još uvek nismo locirali. Stvarno ne znam, ni datum. Tako da...

SUDIJA ORIE: Vi sada govorite o nekim mogućim drugim izjavama koje su date ...

TUŽILAC RE: Da.

SUDIJA ORIE: Koje nisu sadržane u ovim izjavama koje imamo pred sobom?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC RE: Pa ja to jednostavno ne znam i ne mogu da odgovorim bez te informacije. Neke identifikacije putem fotografija su sa svedocima obavljane izvan kancelarije u Prištini/ Prishtinë, na primer u njihovim kućama.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: A ako bih mogao da saznam koje su nacionalnosti bili istražitelji, onda bi to ...

SUDIJA ORIE: Da, naravno, na osnovu informacija koje smo dobili do sada, postoji verovatnoća, da je razgovor vođen u kancelariji u Prištini/ Prishtinë.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se što vas prekidam. Gospodin Re je naveo da ako bi mogao da utvrdi nacionalnost istražitelja, da bi mu to bilo od koristi. To je pitanje potpuno jasno. Nema sumnje ko je to. Mi znamo ko je lice, koje je vodilo razgovor, gospodin Lorenzo-Quiroz, i to upravo ona osoba od koje smo mi dobili. .

SUDIJA ORIE: Da. Mi naravno sada govorimo o lokacijama.... na kojima je možda vođeno više razgovora.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja znam precizno...

SUDIJA ORIE: Međutim oni koji su vodili razgovore nisu iste osobe, tako da bi imalo smisla da upitamo svedoka da opiše istražitelja.

(Pretnosno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Svedoče, možete li da stavite slušalice. Svedoče mi se izvinjavamo, možda vas ja sada gnjavim ovim pitanjima, ali molim vas da budete veoma strpljivi. Pitao bih vas sledeće: ko vas je ispitivao, da li vas je uvek ispitivalo isto lice, ili su u pitanju bili različiti ljudi?

SVEDOK 19: Koliko je meni poznato bile su dve osobe kojima sam dao svoju izjavu. To nije bio razgovor nego izjava.

SUDIJA ORIE: Da. Međutim, vi ste do sada dali tri izjave. Da li se sećate, da li ste u sve tri prilike razgovarali sa istom osobom, ili je u bilo kojoj od ovih prilika razgovor sa vama vodilo neko drugo lice?

SVEDOK 19: Koliko ja mogu da se setim razgovarao sam sa dve osobe tokom razgovora.

SUDIJA ORIE: Hoćete li time da kažete, da su dve osobe bile prisutne dok ste vodili razgovor ,ili želite da kažete da je jedan razgovor vodilo jedno lice, a drugi, drugo lice?

SVEDOK 19: Koliko se ja sećam, tako je bilo, da.

SUDIJA ORIE: Različite osobe prilikom različitih razgovora, da li to mislite? Dao sam vam dve mogućnosti.

SVEDOK 19: Ne.

SUDIJA ORIE: Možete li molim vas da opišete osobe koje su bile prisutne, kada su vam pokazane fotografije? Da li je to bio muškarac? Da li je bila žena? Koliko su godina imali? Koja im je bila boja kose? Ako se ne sećate, molim vas recite.

SVEDOK 19: Jedan od njih je imao tamnu kosu, crnu kosu. Bio je muškarac.

SUDIJA ORIE: Koliko je otprilike imao godina?

SVEDOK 19: Oko 30 godina, rekao bih.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Re, imate li sada neku predstavu o kome je reč?

TUŽILAC RE: Ne, jer mi je neophodno da znam da li je u pitanju prevodilac ili istražitelj. I da li su svi razgovori vođeni u istoj kancelariji, ili na nekom drugom mestu. Jer, postoje različite mogućnosti ...

SUDIJA ORIE: Da. To bi naravno bila druga tema, ako postoje razgovori o kojima ne postoje zabeleške. Svedoče, kada su vam pokazane fotografije, gde ste se nalazili? Kažete da ste bili na Kosovu. Ali, da li možete da budete precizniji? Da li je to bilo kod vas kod kuće, ili negde drugde?

SVEDOK 19: To je bilo u kancelariji , a ne kod mene kući.

SUDIJA ORIE: U kom gradu ili selu?

SVEDOK 19: U Prištini/ Prishtinë.

SUDIJA ORIE: Kada su vam pokazane ove fotografije, da li su vam dve osobe postavljale pitanja, da li je u pitanju bio par?

SVEDOK 19: Ne, samo jedna osoba.

SUDIJA ORIE: Samo jedna. Da li su prevodioci bili prisutni?

SVEDOK 19: Da.

SUDIJA ORIE: Koliko ih je bilo?

SVEDOK 19: Kada smo razgovarali, dok je razgovor bio u toku, bio je prisutan samo jedan prevodilac.

SUDIJA ORIE: U redu. A u nekim drugim trenucima, da li bi se tu zateklo više prevodilaca?

SVEDOK 19: Bio je samo jedan prevodilac. Nije bilo dozvoljeno da se koriste dva prevodioca tokom istog dana. Za tim nije bilo potrebe. Međutim, prilikom drugog razgovora, onda je to bilo neko drugo lice.

SUDIJA ORIE: Da li se još uvek sećate, u vreme kada su vam pokazane ove fotografije, sećate li se ko je bio prevodilac? Prepostavljam da se više toga ne sećate, ali da li se kojim slučajem sećate, ko je prevodio kada su vam pokazane ove fotografije?

SVEDOK 19: Ne sećam se. Zaista se ne sećam.

SUDIJA ORIE: Potpuno vas razumem.

(Pretrreno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li je prevodilac Maklen Miša u ovom trenutku negde u zgradbi?

TUŽILAC RE: Mislim da jeste.

SUDIJA ORIE: Da li možemo bez daljih objašnjenja, zašto to želimo, da utvrđimo gde se on nalazi?

TUŽILAC RE: Glavni zamenik istražitelja, gospodin Reed, već je poslao poruku licima u njegovom okruženju, da ga ne obaveste šta se događa.

SUDIJA ORIE: Da. Ukoliko postoji bilo kakva mogućnost da ovaj prevodilac dođe u sudnicu, mislite li da je to moguće? Ako je čovek u zgradbi, treba mu samo nekoliko minuta da dođe u sudnicu.

TUŽILAC RE: Naravno da je to moguće.

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi želelo da pozove ovu osobu, kako bi razjasnila ovo proceduralno pitanje.

TUŽILAC RE: Časni Sude, da li nameravate da to bude sada?

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: U redu. Možete li da me izvinite samo za trenutak? Možda bih kao službenik Suda mogao da to organizujem.

SUDIJA ORIE: U redu. Nadam se da ćete uspeti da dovedete svedoka bez daljih objašnjenja.

TUŽILAC RE: Da.

SUDIJA ORIE: U međuvremenu, razmotrićemo kako da produžimo sa ovim svedokom. Svedoče 19, verovatno ste primetili da postoji rasprava u vezi sa fotografijama i Pretresno veće bi želelo da razjasni to problematično pitanje, pre nego što nastavimo sa unakrsnim ispitivanjem, koje treba da obave branioci.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće namerava da zamoli svedoka da ode za danas. I da se vrati sutra. Ne čujem nikakve prigovore.

ADVOKAT GUY-SMITH: To je sasvim u redu.

SUDIJA ORIE: Da. Svedoče 19, mi bismo želeli da razjasnimo pitanje u vezi s kojim ste vi čuli jedan deo rasprave. Za to će nam verovatno biti potrebno neko vreme, verovatno ostatak vremena, koje danas treba da provedemo na sednici. Zbog toga mi bismo želeli da se sutra vratite u devet sati u sudnicu 3. Jer ćemo sutra zasedati u drugoj sudnici. Onda će vas najverovatnije unakrsno ispitivati, samo još jedan trenutak molim vas...

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: I kao što sam to učinio juče, želeo bih da vam naložim da ne razgovarate ni sa kim o iskazu koji ste već dali ili koji tek treba da date. Ja se izvinjavam što mi nismo u stanju da nastavimo onako kako smo nameravali za danas. Gospođo poslužiteljko, budite ljubazni pa ispratite svedoka iz sudnice onda kada čuje prevod onog što sam rekao.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOK 19: U redu. Meni sve odgovara.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće predlaže da zbog zaštitnih mera koje važe za svedoka koji je pozvan, Pretresno veće namerava da radi na privatnoj sednici, ali nije namera Pretresnog veća da njegov iskaz ostane poverljive prirode. Sve zavisi od toga kakav će biti njegov iskaz, ali svakako ćemo razmotriti da makar veći delovi iskaza budu javne prirode.

(Pretresno veće i Sekretariat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Prekidamo pretres najverovatnije na vrlo kratko. Videćemo gde je svedok i da li može odmah da dođe da svedoči i nastavićemo s radom čim to bude moguće.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, molim vas da obavestite Pretresno veće koje zaseda popodne u ovoj sudnici, da ćemo kasniti. Sada prelazimo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

Sednica je završena u 14:06h
Nastavlja se u petak, 16. marta 2007. godine u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje